

Speciaal voor Grasduinen selecteerde ecooog en schrijver Ton Denters vijf van zijn favoriete planten. Hieronder vind je zijn toelichting op de keuzes, alsmede de groeiplaatsen van de desbetreffende soorten.

Bostulp

Groeiplek: kleiige grasgrond.
Bloeiperiode: eind april – begin mei.
Hoogte: 0,20 – 0,50 cm.
Locatie: kerkhof, Ternaard.
Gps-coördinaten: 193.460 – 599.730.

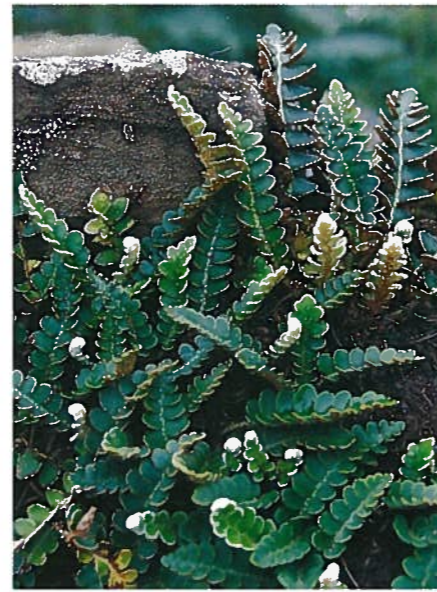
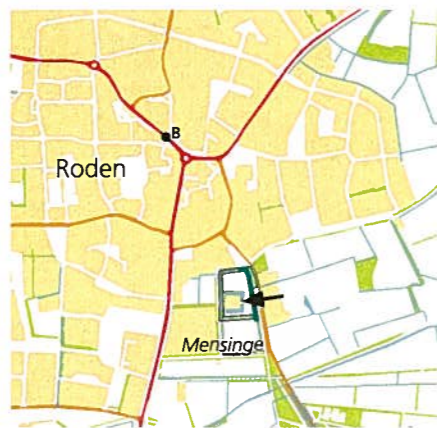
'De bostulp is een typische stinsenplant die vooral in Noord-Friesland is te vinden. De naam "stinsenplant" is afgeleid van het Friese woord stins (zie pagina 9, red.). Een van de bekendste stinsenplanten is het sneeuwkllokje, maar Nederland telt nog ongeveer zestig andere soorten, waaronder de bostulp. Eeuwen geleden is de bostulp aangeplant, nu is het een verwilderde soort. Je kunt hem met duizenden tegelijk zien bloeien bij Ternaard, de rijkste groeiplaats in Friesland. Een spectaculair gezicht.'

Schedegeelster

Groeiplek: vochtige loofbossen.
Bloeiperiode: april en mei.
Hoogte: 0,10 – 0,25 cm.
Locatie: Mensinge, Roden.
Gps-coördinaten: 225.180 – 572.470.

'Schedegeelster is een zeldzame voorjaarsplant die je niet gauw te zien krijgt en vormt daardoor een echte attractie. Geelsterren zijn prachtige planten, maar ze zijn wel wat lastig te vinden. Op natuurlijke plekken zijn ze sterk achteruitgegaan, maar in parken, op begraafplaatsen en in oude tuinen hebben ze redelijk stand gehouden. De grootste kans maak je op weidegeelster en bosgeelster. Op landgoed Mensinge, waar nog oude beukenbossen staan, kun je schedegeelster vinden. Bij de toegangspoort tot het landhuis vind je de plant beslist.'

Schubvaren

Groeiplek: oude muren.
Bloeiperiode: juni tot en met oktober.
Hoogte: 0,05 – 0,20 cm.
Locatie: begraafplaats Brakkenstein, Nijmegen.
Gps-coördinaten: 187.790 – 424.980.

'Verschijnt, verdwijnt, verschijnt enzovoort. De geschiedenis van de schubvaren in Nederland is er een van komen en gaan. Momenteel zijn er vijf bolwerken bekend in Nederland, waaronder begraafplaats Brakkenstein. Hier werd in 1983, op een religieuze folly (decoratieve bouwwerk, red.) met een Christusbeeld, een populatie schubvarens ontdekt. De grootste groeiplaats ligt trouwens in Amsterdam. Op een kademuur aan het IJ staan circa honderd van deze varens. Bij de gemeente Amsterdam heb ik er wel eens op aangedrongen om die plek uit te roepen tot het eerste muurplantreservaat van Nederland.'

Paarse morgenster

Groeiplek: grazige, kleiige bermen en dijken.
Bloeiperiode: juni en juli.
Hoogte: 0,60 – 1,20 cm.
Locatie: Slachtedijk, Harlingen.
Gps-coördinaten: 161.600 – 575.620.

'Voor de paarse morgenster moet je op tijd uit bed. De bloem van deze plant gaat, de naam verraadt het al, 's ochtends open en sluit 's middags. Als de paarse morgenster bloeit, is die niet te missen. De Slachtedijk is een oude en kronkelige zeedijk met een lengte van 42 kilometer. De dijk bestaat uit verschillende oerdijken waarvan de oudste dateert uit het jaar 900. De Slachtedijk is trouwens de langste ongeschonden binnendijk in Noord-Nederland. Ik ben gefascineerd door dit soort oude dijken, waar je mooie dijkplanten als gele morgenster, wilde peen en goudhaver kunt vinden.'

Zinkviooltje

Groeiplek: zinkhoudend grasland.
Bloeiperiode: mei tot en met augustus.
Hoogte: 0,10 – 0,40 cm.
Locatie: de laatste natuurlijke groeiplaats in Nederland is niet toegankelijk. Zinkviooltjes zijn echter prachtig te zien in de kasteeltuinen van Oud-Valkenburg (L).

'Dit gele viooltje leeft in het wild nog maar op één klein plekje in Zuid-Limburg, in de buurt van de Heimansgroeve. Het zinkviooltje is de symboolplant van de Geul geworden en groeit in Nederland omdat de Belgische mijnen hun zink- en loodhoudend afvalwater loosden op de rivier. De zware metalen bezonken op de oevers en daarmee werden mogelijkheden gecreëerd voor de zeldzame zinkflora. Toen de mijnen sloten, keerden de kansen voor het zinkviooltje. Door te plaggen heeft het zinkviooltje nieuwe kansen gekregen.'

Vijf euro korting!

Lezers van Grasduinen kunnen het boek *Planten kijk/wandelgids van Nederland* (ISBN 978 90 5956 297 4) met korting aanschaffen. Het boek kost normaal € 25,95, maar als je deze bon inlevert bij de boekhandel krijg je het voor € 19,95. Actieperiode: 18 maart tot 1 juni 2010. (EAN)actiecode: (0000)901-73950.

de landschapsecologie', zegt Denters. 'De grondsoort, de waterhuishouding en het microklimaat – een koele of warme standplaats – bepalen of een plant zich ergens thuis voelt. Planten vertellen via hun groeiplek indirect het verhaal van de geschiedenis van een landschap.'

Veldboeket plukken

Denters: 'Ik vind het belangrijk dat mensen op hun eigen manier naar een landschap kijken. De een kijkt met onbevengene ogen, de ander wat meer gedetailleerd. Het leukste is als mensen na het lezen van mijn boek anders naar het landschap van Nederland kijken.' Is de speurtocht naar planten niet schadelijk voor de natuur en is de auteur niet bang dat mensen zeldzame soorten plukken? Denters, resoluut: 'Welnee. Natuurbeschermers zijn vaak een beetje conservatief, maar ik roep mensen juist op om zoveel mogelijk buiten de gebaande paden te treden – mits toegestaan natuurlijk. Raak een plant gerust aan, voel en ruik eraan. Pas dan beleef je een plant echt. En als je in een veld vol bloemen staat, kun je heus wel een fraai veldboeket plukken.' Op quasiserieuze toon voegt hij toe: 'Maar die moet je dan thuis wel op de vaas zetten!' ■

Wilde weit